

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІЛОСОФІЯ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ МИСТЕЦТВА

підготовки **Бакалавра**

спеціальності **024 Хореографія**

освітньо-професійної програми **Хореографія**

Силабус навчальної дисципліни «Філософія та культурологія мистецтва» підготовки бакалавра, 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 024 Хореографія освітньо-професійної програми Хореографія

Розробник: Головей Вікторія Юріївна, професор кафедри культурологія, доктор філософських наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Косаковська Л.П.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри хореографії

протокол № 6 від 23 січня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Косаковська Л.П.

© Головей В.Ю., 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Культура і мистецтво спеціальність 024 Хореографія» бакалавр	<i>Нормативна</i>
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 2
ІНДЗ: немає		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 42 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік (2 семестр)	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Головей Вікторія Юріївна

Науковий ступінь: доктор філософських наук

Вчене звання: професор

Посада: професорка кафедри культурології, професор.

Контактна інформація: моб. тел.

67 3343073,

ел. адреса: v_golovey@ukr.net

Дні занять: березень 2023 р. – червень 2023 р.

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Філософія та культурологія мистецтва» передбачає висвітлення основних етапів розвитку філософської теорії мистецтва в контексті культури, а також поглиблений аналіз його художньо-образної природи та соціокультурних функцій. Відповідно його зміст підрозділяється на дві частини, кожна з яких становить окремий змістовний модуль. Перший змістовний модуль присвячений аналізу ключових напрямків філософського осмислення сутності мистецтва в контексті історичного розвитку культури; у темах другого модуля висвітлюються соціокультурні функції мистецтва, особливості його виражальної мови; розглядається видова специфіка мистецтва, особлива увага приділяється

хореографічному мистецтву, зокрема аналізу танцю як феномену культури.

Зміст дисципліни. Предмет, завдання та основні категорії філософії та культурології мистецтва. Передумови й основні етапи становлення філософії мистецтва в контексті античної культури. Проблеми сутності мистецтва в філософсько-богословських теоріях Середньовіччя. Філософія мистецтва Нового Часу. Філософські концепції мистецтва новітньої доби Герменевтика мистецтва. Феноменологія мистецтва. Семіотика мистецтва: знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття. Постмодерна філософія мистецтва. Особливості соціокультурних функцій мистецтва. Діалектика мистецтва. Проблема рушійних сил і закономірностей його розвитку. Критерії естетичної оцінки мистецьких творів. Видова специфіка мистецтва. Танець як культурно-мистецький феномен. Особливості філософсько-культурологічного осмислення танцю.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета – формування творчої естетично розвиненої особистості, яка опанувала основи художньої теорії, засвоїла критерії естетичної оцінки мистецьких творів, розуміє закономірності розвитку мистецтва.

Завдання курсу: вивчення основних етапів становлення філософської теорії мистецтва в контексті культури; висвітлення особливостей соціокультурних функцій мистецтва в їх історичній динаміці; систематизація критеріїв естетичної оцінки мистецьких творів; осмислення танцю як культурно-мистецького феномену.

3. Результати навчання (Компетентності).

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується

комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні (фахові, предметні)компетентності

СК01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК06. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

ПР01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України.

ПР02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.

ПР06. Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

ПР08. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПР10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПР21. Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

ПР22. Мати навички управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Основні етапи історичного становлення філософської теорії мистецтва.						
Тема 1. Предмет, завдання та основні поняття філософії.	12	4	2	6	1	РМГ/4
Тема 2. Мистецтво як об'єкт філософського осмислення.	7	2		4	1	РМГ/4
Тема 3. Основні етапи становлення філософії мистецтва в контексті античної та середньовічної культури.	10	4	2	4		ДС/4
Тема 4. Філософія мистецтва Нового Часу.	10	4	2	4		РНП/4
Тема 5. Філософські концепції мистецтва новітньої доби.	7	2		4	1	ДС/4
Модульна контрольна робота 1						МКР/30
Разом за модулем 1	46	16	6	22	3	50
Змістовий модуль 2. Мистецтво в контексті культури.						
Тема 6. Особливості культурологічного підходу до вивчення мистецтва.	9	2	2	4	1	РМГ/4
Тема 7. Мистецтво і суспільство. Соціокультурні функції мистецтва.	8	2	2	4		РНП/4
Тема 8. Поняття художнього стилю. Історична динаміка художніх стилів.	9	2	2	4	1	ДС/4
Тема 9. Видова специфіка мистецтва.	8	2	2	4		РМГ/4
Тема 10. Танець як культурно-мистецький феномен.	9	2	2	4	1	РМГ/4
Модульна контрольна робота 2						МКР/30
Разом за модулем 2	44	10	10	20	3	50
Всього годин:	90	26	16	42	6	100

*Форми контролю: ДС – дискусія, РМГ – робота в малих групах, МКР–модульна контрольна робота, РНП – реферування наукових публікацій за темою, або ж аналітичне есе.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Проаналізувати еволюцію змісту поняття «мистецтво» за книгою В. Татаркевича «Історія шести понять».
2. Визначити особливості філософського конструювання мистецтва за роботою Ф. Шеллінга «Філософія мистецтва».
3. Охарактеризувати наслідувальну природу мистецтва за твором Гадамера «Мистецтво і наслідування».
4. Опрацювати вказані у списку літератури фрагменти текстів Ортегі-і-Гассета «Навала мас» та «Дегуманізація мистецтва» і знайти відповіді на питання:
  - характеристика «масової людини»;
  - історичні фактори, які зумовили «навалу мас»;
  - які негативні наслідки навали мас для розвитку суспільства і мистецтва?
  - у чому проявляється «дегуманізація» мистецтва?
5. Мистецтво і філософія : діалектика художнього і філософського освоєння дійсності.
6. Визначити естетичні особливості історичних стилів мистецтва (романіка, готика, бароко, класицизм, модерн).
7. Структура мистецтва та його видова й жанрова специфіка.
8. Охарактеризувати фактори становлення і розвитку художніх здібностей людини.
9. Розкрити ритуальний аспект генезису танцювального мистецтва.
10. Висвітлити соціокультурні функції танцю.

IV. Політика оцінювання

Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо студент був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
  - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
  - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
  - дотримання норм законодавства про авторське право;
  - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій навчального відділу, вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю із студентом в залежності від ситуації і конкретних обставин.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

*Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:*

Семінарські заняття – (за роботу на одному занятті – 4 бали; у тому числі – відповідь на питання – 3 бали, доповнення – 1 бал) – 32 бали;
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 8 балів;

модульна контрольна робота №1 – 30 балів;
модульна контрольна робота №2 – 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри;
- творчий підхід, самостійність мислення.

Повне й глибоке змістовне розкриття питань по темі оцінюється 4 балами; достатній рівень розкриття – 3 балами; часткове розкриття – 2 балами; поверхневе й неповне розкриття – 1 балом; якщо зміст теми зовсім не розкрито – 0 балів.

Заохочувальні бали за наукову роботу:

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 10 балів. Участь у роботі наукової конференції – до 5 балів (за отримане призове місце – 10 балів); участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді – 5 балів (за отримане призове місце – 10 балів); наукова публікація: тези – 5 балів, стаття – до 10 балів.

V. Підсумковий контроль

Залікове оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені цим силабусом.

Підсумковий залік проводиться в формі співбесіди відповідно до запропонованих питань. На залік виносяться основні питання та завдання, які потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Адорно Т. Теорія естетики / пер. з нім. П. Таращук. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 518 с.
2. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності. Львів : Літопис, 2002. С. 53-97.
3. Гадамер Г.-Г. Актуальність прекрасного / пер. з нім. М. Кушнір. *Герменевтика і поетика*. Київ : Юніверс, 2001. С. 51-99.
4. Гадамер Г.-Г. Естетика і герменевтика / пер. з нім. М. Кушнір. *Герменевтика і поетик*. Київ : Юніверс, 2001. С. 7-15.
5. Гадамер Г.-Г. Істина і метод : у 2-х т. Т. 1. Герменевтика I : Основи філософської герменевтики / пер. з нім. О. Мокровольський. Київ : Юніверс, 2000. 464 с.
6. Головей, В. Танець у міфоритуальному континуумі: культурно-антропологічний аспект. *Fine Arts and Cultural Studies*. 2021. № 1, С. 16-23.

7. Головей В. Ю. Проблема «кінця мистецтва» в контексті гегелівської концепції «художньої релігії». *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філософські науки.* 2018. № 12. С. 229-236.
8. Естетика : Підручник / Заг. ред. Л.Т. Левчук. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 520 с.
9. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття / Л. Т. Левчук. Київ : Либідь, 1997. 224 с.
10. Лосев А. Ф. Проблема художественного стиля. Киев : «Collegium», 1994. 288 с.

Інтернет-джерела:

Танець – це життя. URL : <https://sites.google.com/site/taneccezitta/filosofia-tancu>

Філософія танцю. URL :

<https://sites.google.com/site/mistectvotancu225585/filosofia-tancu>

Чепалов О. Філософія танцю. Передовий досвід українських учених. *Танцювальні студії.* 2018. № 2. С. 10-17. URL : https://www.researchgate.net/publication/331053589_Filosofia_tancu_Peredovij_dosvid_ukrainskih_ucenih

Trishya Screwvala. The Dance of Life. URL : <https://library.acropolis.org/the-dance-of-life/>